

รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา คณะเภสัชศาสตร์

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา

157431 การดูแลสุขภาพทางเลือก (Alternative Health Care)

2. จำนวนหน่วยกิต

2 หน่วยกิต (2-0-4)

3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์เครื่องสำอาง หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2551
ประเภทกลุ่มวิชาเอก วิชาเลือก

4. อาจารย์ที่รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผศ.ดร.วรี ดิยะบุญชัย

อาจารย์ผู้สอน (เปิดสอน 1 กลุ่ม)

ผศ.ดร.วรี ดิยะบุญชัย	ผศ.ศิรินทร พิศุทธานันท์
รศ.ดร.ศักดิ์ชัย วิทยาอารีย์กุล	ผศ. แสงหล้า พลนอก
ผศ.ดร. อัมภางค์ พลนอก	อ.ฉัตรณรงค์ พุฒทอง
ผศ.ดร.อนันต์ อุ่นอรุณ	อ.ศุภวรรณ พงศ์พัฒน์นาวุฒิ

5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ 2 ชั้นปีที่ 3

6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co- requisites) (ถ้ามี)

ไม่มี

8. สถานที่เรียน

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

1 มิถุนายน 2553 (จากการประชุมภาควิชาเทคโนโลยีเภสัชกรรม เมื่อวันที่ 23-28 มีนาคม 2553) ที่ประชุมมีมติให้เพิ่มหัวข้อสุขภาพดีกับการออกกำลังกาย และ Mind and body technique เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหามากขึ้น

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้บัณฑิต

- 1) ทราบความหมายของการดูแลสุขภาพทางเลือก
- 2) ทราบพันธกิจ นโยบาย และหน่วยงานของรัฐในการดูแลสุขภาพทางเลือก
- 3) รู้จักวิถีการดูแลสุขภาพทางเลือกที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยเน้นการคิดเชิงฉลาด หัวข้อการบรรยายรวมถึง สุนทรบำบัด การบำบัดโดยการอาบ การใช้สมุนไพรและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร โสมมิโอพาร์ซีและอื่น ๆ
- 4) สามารถวิเคราะห์ และวิพากษ์ เกี่ยวกับความเหมาะสมในการเลือกใช้ชีวิตการดูแลสุขภาพทางเลือก

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหามากขึ้น

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายและการวิเคราะห์วิถีการดูแลสุขภาพทางเลือกที่กำลังได้รับความนิยม โดยเน้นการคิดเชิงวิพากษ์ และการบริโภคอย่างฉลาด หัวข้อการบรรยายรวมถึง สุนทรบำบัด การบำบัดโดยการอาบ การใช้สมุนไพรและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร โสมมิโอพาร์ซีและอื่น ๆ

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	นำเสนองาน	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
26 ชั่วโมง	4 ชั่วโมง	1 ชั่วโมง	ไม่มี	60 ชั่วโมง

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

- อาจารย์ประจำรายวิชาประกาศเวลาให้คำปรึกษาที่หน้าห้องทำงาน
- นักศึกษานัดวันเวลาด่วนหน้า หรือมาพบตามเวลาที่ประกาศไว้

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

- (1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และวิชาชีพ
- (2) ความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและสังคม
- (3) จิตสำนึกและความตระหนักในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณาชีพ
- (4) ความมีวินัยเคารพกฎ ระเบียบข้อบังคับของคณะ มหาวิทยาลัยและสังคม

1.2 วิธีการสอน

- (1) กำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ เช่น การเข้าเรียนตรงเวลา สม่่าเสมอ การรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา การแต่งกายถูกระเบียบทั้งภาคบรรยายและปฏิบัติการจึงจะสามารถเข้าเรียนได้
- (2) การกำหนดบทลงโทษหากมีพฤติกรรมการทุจริต
- (3) สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ระหว่างการเรียนการสอน โดยยกตัวอย่างหรือกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ตลอดจนอาชีพ

1.3 วิธีการประเมินผล

- (1) ประเมินจากจำนวนครั้งการเข้าเรียน และสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนของนักศึกษา
- (2) ประเมินจากความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน การส่งงาน และประสิทธิผลของงานที่ได้รับมอบหมาย
- (3) ประเมินจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้านคุณธรรม จริยธรรม (แบบประเมินรายวิชา)

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

(1) มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ/ทฤษฎีที่สำคัญในการดูแลสุขภาพทางเลือก ทั้งนี้ครอบคลุมถึง พันธกิจ นโยบาย และหน่วยงานของรัฐในการดูแลสุขภาพทางเลือก การแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนจีน โยคะ ธรรมชาติบำบัด สุนทรบำบัด วารีบำบัด การออกกำลังกาย Mind / Body Technique การ ประเมินภาวะ โภชนาการและคุณค่าโภชนาการเบื้องต้น สำหรับการดูแลสุขภาพทางเลือก รวมถึงอาหารในกลุ่มการดูแลสุขภาพ ทางเลือก และการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ

(2) ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถติดตามความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้

(3) สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการให้บริการทางอาชีพ

2.3 วิธีการประเมินผล

(1) ประเมินผลจากผลการสอบข้อเขียนในภาคบรรยายกลางภาคและปลายภาค

(2) รายงาน และการนำเสนอหน้าชั้นในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

(1) ความสามารถในการระบุแหล่งข้อมูลสำหรับการค้นหา/สืบค้นข้อเท็จจริง แหล่งที่มาของปัญหา

(2) ความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล

(3) ความสามารถในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และเป็น

ระบบ

3.2 วิธีการสอน

มอบหมายงานให้นักศึกษาค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางเลือกที่นิสิตสนใจ เพื่อให้ นิสิตประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ที่เรียนมาในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการดูแลสุขภาพทางเลือก

3.3 วิธีการประเมินผล

รายงาน และการนำเสนอหน้าชั้นในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

1.1 ภาคบรรยาย

สัปดาห์ที่	หัวข้อที่สอน	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอนและสื่อที่ใช้	อาจารย์ผู้สอน
1	● แนะนำกระบวนวิชา มอบหมาย	1	บรรยายและใช้สื่อ ประสม	ผศ.ดร.วรี ดิยะบุญชัย

1	<ul style="list-style-type: none"> ● บทนำการดูแลสุขภาพทางเลือก ● พันธกิจ นโยบาย และหน่วยงานของรัฐในการดูแลสุขภาพทางเลือก 	1	บรรยาย และใช้สื่อประสม	ผศ.ดร.วรี ดิยะบุญชัย อ.ฉัตรณรงค์ พุฒทอง
2	การแพทย์แผนไทย	2	บรรยาย และใช้สื่อประสม	อ.ฉัตรณรงค์ พุฒทอง
3-4	การแพทย์แผนจีน <ul style="list-style-type: none"> ● ไทเก๊ก ● ชี่กง ● การกดจุด 	4	บรรยาย และใช้สื่อประสม	อ.ฉัตรณรงค์ พุฒทอง
5	ธรรมชาติบำบัด สุนทรบำบัด วารีบำบัด <ul style="list-style-type: none"> - คำจำกัดความ - การประยุกต์ใช้ - ข้อควรระวัง 	3	บรรยาย และใช้สื่อประสม	ผศ.ดร.อัษฎางค์ พลนอก
6	โยคะ <ul style="list-style-type: none"> - Introduction; What is yoga?, Origin of yoga, Other relatives - The four paths of yoga; Hath and Raja yoga, Karma yoga, Bhakti yoga, Jnana yoga - The eight limbs of yoga; Yama, Niyama, Asana, Pranayama, Pratyahara, Dharana, Dhyana, Samadhi - Modern yoga; Iyenga yoga, Power yoga, Bigram yoga, Vinyasa yoga - Clearing common misconceptions - The five principles of yoga - Benefits of yoga - Genral principles of yogic breathing - Yoga exercise and pose - Yoga asanas - Sun salutation - Relaxation 	2	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย พร้อมการสาธิต - ถาม-ตอบระหว่างอาจารย์ กับ ผู้เรียน - ใช้สื่อประสม - เอกสารประกอบการสอน - ให้นิสิต ฝึกปฏิบัติ พร้อมการสาธิต 1 ชั่วโมง 	รศ.ดร.ศักดิ์ชัย วิทยาอารีย์กุล

7	<p>สุขภาพดี กับการออกกำลังกาย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย - ประโยชน์ - หลักการออกกำลังกาย - อาการที่แสดงว่าควรหยุดออกกำลังกาย - การตรวจสอบตนเอง 	2	บรรยาย และใช้สื่อประสม	รศ.ดร.ศักดิ์ชัย วิทยาอารีย์กุล
8	สอบกลางภาค			
9-10	<p>Mind / Body Technique</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลไกการออกฤทธิ์ของ Mind-body medicine 2. ประสิทธิภาพผลของ Mind-body medicine 3. ความเครียด <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของความเครียด - สาเหตุของความเครียด - การจัดการกับความเครียด - การสำรวจความเครียดของตนเอง - การผ่อนคลายความเครียดทั่ว ๆ ไป 4. เทคนิคในการคลายเครียด <ul style="list-style-type: none"> - การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ - การฝึกการหายใจ - การนวดคลายเครียด - เทคนิคการผ่อนคลาย - การสร้างจินตภาพ - การทำสมาธิ (Meditation) 	3	บรรยาย และใช้สื่อประสม	ผศ. แสงหล้า พลนอก
11	<p>การประเมินภาวะโภชนาการและคุณค่า โภชนาการเบื้องต้น สำหรับการดูแลสุขภาพ ทางเลือก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประเมินภาวะโภชนาการเบื้องต้น - คุณค่าสารอาหาร 5 หมู่ - ฉลากโภชนาการ - ความต้องการสารอาหารในภาวะปกติ และภาวะเจ็บป่วย 	2	บรรยาย และใช้สื่อประสม	อ.ศุภวรรณ พงศ์พัฒนา วุฒิ

	- โภชนาการโรคเรื้อรังขั้นพื้นฐาน			
12	<p>อาหารในกลุ่มการดูแลสุขภาพทางเลือก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญและความหมายของอาหารแมคโคไบโอติก, อาหารมังสวิรัต ในการดูแลสุขภาพทางเลือก - คุณค่าโภชนาการของอาหารในกลุ่มการดูแลสุขภาพทางเลือก - ข้อควรระวังอาหารในกลุ่มการดูแลสุขภาพทางเลือก 	2	บรรยาย และใช้สื่อประสม	อ.ศุภวรรณ พงศ์พัฒนาวุฒิ
13	<p>การใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - สมุนไพรคืออะไร - แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพร - จะนำสมุนไพรมานำใช้ต้องรู้อะไรบ้าง - การใช้สมุนไพรปลอดภัยจริงหรือ - ตัวอย่างสมุนไพร ที่ใช้ดูแลสุขภาพตนเองเบื้องต้น 	2	บรรยาย และใช้สื่อประสม	ผศ.ศิรินทร พิศุทธานันท์
14	<p>การใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ 2</p> <p>1. บัญชียาจากสมุนไพรที่มีการใช้ตามองค์ความรู้ดั้งเดิม รักษาอาการต่าง ๆ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบบไหลเวียนโลหิต (แก้ลม) - ระบบทางเดินอาหาร - สูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา - แก้ไข้ - แก้ไอและขับเสมหะ <p>2. บัญชียาพัฒนาจากสมุนไพร รักษาอาการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบบทางเดินอาหาร - ระบบทางเดินหายใจ - ระบบผิวหนัง - ใช้ภายนอกสำหรับบรรเทาอาการปวดและอักเสบ 	2	บรรยาย และใช้สื่อประสม	ผศ.ดร.อนันต์ อุ่นอรุณ
15-16	การแพทย์ทางเลือกแบบอื่น ๆ	4	นิสิตนำเสนอผลงานที่ได้รับมอบหมาย	ผศ.ดร.วรี ดิยะบุญชัย ผศ.ดร.อัษฎางค์ พลนอก

				ผศ.ศิรินทร พิศุทธานันท์ อ.ดร.เพ็ญศรี เจริญสิทธิ์ ผศ.ดร.อนันต์ อุ่นอรุณ อ.ศุภววรรณ พงศ์พัฒนา วุฒิ
17	สอบปลายภาค			

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้ (ต้องสอดคล้องกับ curriculum mapping และหมวดที่ 4 ของ มคอ. 3)

ผลการเรียนรู้ *	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
2.1, 3.1	- สอบกลางภาค (บรรยาย)	8	40%
	- สอบปลายภาค (บรรยาย)	17	40%
	- นำเสนองานหน้าชั้น และรายงาน	15-16	20%

* อ้างอิงจากหมวดที่ 4

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

- การดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเองด้วยยาสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยศูนย์พัฒนาตำราทางการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา
- ชัยนนต์ พิเชียรสุนทร และวิเชียร จีรวงส์. คู่มือเภสัชกรรมแผนไทย เล่ม ๒ เครื่องยาพิษวิทยุ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2545.
- ชัยนนต์ พิเชียรสุนทร และวิเชียร จีรวงส์. คู่มือเภสัชกรรมแผนไทย เล่ม ๓ เครื่องยาสัตววัตถุ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2546.
- ชัยนนต์ พิเชียรสุนทร และวิเชียร จีรวงส์. คู่มือเภสัชกรรมแผนไทย เล่ม ๔ เครื่องยาธาตุวัตถุ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2546.
- อรุมา บุญยารมย์. สื่อการสอน เรื่อง การออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความแข็งแรง (Strengthening Exercise).
- อรุมา บุญยารมย์. สื่อการสอน เรื่อง การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ.

- ชูศักดิ์ เวชแพทย์ และกันยา ปาละวิวัฒน์. สรีรวิทยาของการออกกำลังกาย. กรุงเทพมหานคร: ชรรคมลการพิมพ์ 2538.
- วีรวัฒน์ กุลทนันทน์. การปฐมพยาบาลเนื่องจากการบาดเจ็บจากการกีฬา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช 2542.
- วิชัย วนตรงค์วรรณ และทศศาสตร์ หาญรุ่งโรจน์. การปฐมพยาบาล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2536.
- วิรุพท์ เหล่าภัทรเกษม และคณะ. กีฬาเวชศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: พี.บี.ฟอเรน บุคส์ เซ็นเตอร์ 2537.
- อนันต์ อัดชู. หลักการฝึกกีฬา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช 2538.
- บัญชีจากสมุนไพรร พ.ศ. ๒๕๔๙ ตามประกาศคณะกรรมการแห่งชาติด้านยา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2549 เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (ฉบับที่ 4) โดย คณะกรรมการแห่งชาติด้านยา
- Jacob Vadakkanchary. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง "ธรรมชาติบำบัด". สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. มิถุนายน, 2546.
- สุรพจน์ วงศ์ใหญ่. เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมวิชาการกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเรื่อง "Aromatherapy". สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. มกราคม, 2548.
- ประพันธ์ พงศ์คณิตานนท์. เอกสารประกอบการบรรยายการสัมมนาวิชาการแพทย์ทางเลือกครั้งที่ 2 เรื่อง "การดูแลผู้ป่วยปวดหลังปวดเอวด้วยการแพทย์ผสมผสาน" .สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. มีนาคม, 2549.
- พิมพ์ ลีลาพรพิสิฐ. สุขชนบำบัด. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่. 2545.
- ลลิตา วีระสิริ และ นิทรพร รุจนวิศาล (บก). บำบัดโรคด้วยการแพทย์ทางเลือก. บ. ริดเดอร์ ไตเจสท์ (ประเทศไทย) จ. กรุงเทพฯ. 2546.
- กรมสุขภาพจิต. (2541). **คู่มือคลายเครียด**. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). **คลายเครียด**. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2553 จาก <http://www.watpon.com/test/serioustest.htm>
- แสงหล้า พลนอก (2542). **ผลของการสร้างจินตภาพต่อความเจ็บปวดในผู้ป่วยแผลไหม้**. วิทยานิพนธ์
- Yoga Your Home Practice Companion (Sivananda Yoga Vedanta Centre), Sivananda Yoga Vedanta Centre. Jan 14, 2010.
- How to Use Yoga: A Step-by-Step Guide to the Iyengar Method of Yoga for Relaxation, Health and Well-Being, Mira Mehta. Sep 16, 2010.
- Yoga and Pilates for Everyone, Francoise Barbira Freedman, Bel Gibbs, Doriel Hall, Emily Kelly, Jonathan Monks, Judy Smith. Nov 30, 2008.
- Alpers DH, Stenson WF, Bierm Dennis. Manual of nutritional therapeutics. 4th ed. Philadelphia (PA): Lippincott Williams & Wilkins; 2002
- Insel Paul, Turner R.Elaine, Ross Don. Discovering nutrition. 3rd ed. Jones and Bartlett Publishers; 2010

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

- ชุมศักดิ์ พุกษาพงษ์. มะเร็งกับธรรมชาติบำบัด. นิตยสารใกล้หมอ. 23 (6) มิถุนายน, 2542
- งานวิจัยเรื่องการทำสมาธิ. สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2553 จาก
http://www.showded.com/myprofile/mainblog.php?user=balagink_za&juclid=35175

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- http://www.ahs.nu.ac.th/2009/index.php?option=com_content&view=article&id=292:2010-02-10-07-25-21&catid=39:substudent
- www.medplant.mahidol.ac.th
- www.webdb.dmsc.moph.go.th
- www.herbal.pharmacy.psu.ac.th
- www.dnp.go.th/botany
- www.thaihof.org
- www.geocities.com/nananaru/altmed/aroma.html
- สุรพจน์ วงศ์ใหญ่. เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมวิชาการกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเรื่อง "Aromatherapy". สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. มกราคม, 2548.
- ธิดา ผ่องอำไพ.(2547). ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับการสนับสนุนทางสังคมของบุคลากรทางการแพทย์โรงพยาบาลโรงพยาบาลปทุมธานี. กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัชเดช เครือทิวา. (2553). ผลการฟังดนตรีควบคู่กับการฝึกจินตภาพที่มีต่อความแม่นยำในการยิงประตูโทษบาสเกตบอล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรพจน์ จิราพงษ์ (2551) ผลของโปรแกรมการวิ่งเบาและทำสมาธิที่มีต่อการผ่อนคลายความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรชาติพย์ บุรพันธ์. (2546). ผลการใช้เทคนิคการนั่งสมาธิกับเทคนิคการหวดคลายเครียดต่อความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- การสังเกตจากพฤติกรรมของผู้เรียน

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน สรุปปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขเมื่อสิ้นสุดการสอน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการปรับปรุงรายวิชาในภาคการศึกษาต่อไป

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ งานที่ได้รับมอบหมาย (ถ้ามี) และวิธีการให้คะแนนสอบ

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

- ปรับปรุงประมวลรายวิชาทุกปีตามผลการสัมมนาการจัดการเรียนการสอน